

Objectius

Els objectius són globals per a la totalitat de les activitats, ja que unes es complementen amb unes altres.

- Entendre el concepte de desigualtat.
- Comprendre el concepte d'injustícia en el repartiment dels béns.
- Descobrir comportaments o normes injustes.
- Mostrar actituds crítiques davant la injustícia.

LES XIFRES DE LA DESIGUALTAT.

Activitat de coneixement, anàlisi i reflexió del tema de la desigualtat a través de dades. Pot resultar interessant per a centrar el tema i com a reflexió inicial que secunde per a crear la base teòrica que ha d'acompanyar al guió d'un clipmetratge, i ajudar a reflexionar i denunciar sobre les conseqüències de la desigualtat en la vida de les persones.

El primer per a poder estudiar dades sobre el desenvolupament, és classificar els països. Per a això utilitzarem l'Índex de Desenvolupament Humà (IDH) del Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD), que possiblement és la forma més adequada de classificar, en grans grups, el nivell de vida dels països en el món. El IDH es calcula a partir de dades referides a tres components fonamentals:

- **Salut**, centrat en l'esperança de vida en néixer, ja que aquesta, ens aporta dades sobre salut, alimentació i condicions higièniques i de vida.
- **Educació**: nivell d'accés a l'educació.
- **Nivell econòmic**: Ingrés Nacional Brut (INB) per persona.

Una vegada agrupats els països segons el IDH, la població del món quedaria dividida en quatre grups de la següent manera (dades Informe del PNUD 2018).

Classificació IDH	Número habitants	
	en milions	% població mundial
Molt alt (62 països)	1.439,3	19%
Alt (54 països)	2.378,9	32%
Mitjà (37 països)	2.732,9	37%
Baix (36 països)	926,2	12%

Com a suport es pot consultar el següent [mapa](#):

Advertir que sempre es tracta de mitjanes, tant en els grups de països com dins d'aquests. S'afigen les dades d'Espanya perquè servisquen com a referència.

Desenvolupament

Explicar a la classe el concepte del IDH i fer visibles i comentar els diferents quadres. Proponem fer operacions matemàtiques amb aquestes dades, que permeten la comparació i ajuden a reflexionar més fàcilment.

Pautes per a la reflexió.

En finalitzar, iniciarem una ronda de preguntes per a reflexionar sobre el seu contingut:

- Quina és la primera impressió a la vista d'aquestes dades?
- Analitzem la desigualtat segons els tres components del IDH en la Taula 1: Es repeteix la pauta en els tres components del IDH?

- Quines conclusions podem traure sobre l'esperança de vida? Pensa en els teus avis i àvies, els hauries conegut de viure en molts dels països de la taula?
- En veure els índexs d'escolarització dels quatre grups de països, es pot dir que totes les persones tenen les mateixes oportunitats per a estudiar?
- Si pensem en l'ingrés dels països de desenvolupament humà baix, calculeu el que suposaria al mes. Us sembla una quantitat adequada per a viure?

A continuació, analitzar les dades de la taula 3:

- Què ens reflecteixen aquestes dades? Les condicions de sanitat que mostren ens fan pensar en una bona qualitat de vida? Té una persona malalta als països de IDH sota les mateixes oportunitats que al nostre país?

Demana que expressen i escriure en la pissarra les conclusions que trauen d'aquesta reflexió.

Això pot servir per a sintetitzar idees per a un clipmetratge.

Taula 1

REPARTIMENT JUST

Activitat de coneixement, anàlisi i reflexió del tema de la desigualtat a través de dades.

Pot ajudar a centrar el tema i com a reflexió inicial que permeti crear la base teòrica que ha d'acompanyar al guió d'un clipmetratge, i recolzar en la reflexió i denúncia de les conseqüències de la desigualtat en la vida de les persones.

Consideracions prèvies per al professorat

El desigual repartiment de la riquesa en el món ha contribuït a generar grans diferències entre països i, dins d'aquests, entre els seus habitants. Les dades es calculen per a la població adulta, ja que es pot considerar menyspreable la quantitat de riquesa en mans dels menors. Això significa que moltes d'aqueixes persones tenen menors al seu càrrec, la qual cosa multiplica el nombre de persones a compartir.

Població adulta mundial		Percentatge de la riquesa global
milions	Percentatge	
52	1%	43,4%
590	11%	40,5%
1754	34%	14,7%
2768	54%	1,4%

Dades tretes de l'Informe de la Riquesa Global de Credit Suisse 2020

Abans de començar

En la primera fase, part pràctica de l'activitat, per a dividir a l'alumnat en grups, unirem els dos grups de població adulta mundial amb major quantitat de riquesa global, ja que, el percentatge de població mundial que suposa el grup més ric, un 1%, mai podríem reflectir-lo amb els altres en un grup de la grandària d'una classe. D'aquesta manera, quedarien tres grups segons el quadre 2:

Quadre 2

Grups	Percentatge de l'alumnat de la classe	Percentatge de la riquesa
A	12%	84%
B	34%	15%
C	54%	1%

Desenvolupament

Fer primer una activitat per a visualitzar el que suposa el repartiment injust. Dividir la classe en tres grups segons el quadre 2. Explicar el següent:

“Imagineu-vos que la riquesa mundial són 1000€ al dia per a cada 100 persones adultes. En els grups esteu representant a aqueixes 100 persones. Ara repartiré entre els 3 grups la part que us correspon d'aqueixa riquesa. El que heu de fer és dividir el que us toca entre cadascuna de les persones del grup, perquè així vegeu al que us correspon. Heu de pensar com viuríeu durant un dia amb els diners que us ha tocat, veure si us sembla suficient o no (comentar, a més, que representen a persones adultes, per la qual cosa, pensant en el cas de la seua casa, haurien d'afegir als menors, en aquest cas ells/as i els seus germans o germanes)”.

Després de deixar una estona als grups perquè facen els càlculs, demaneu als grups, començant pel C, que diguen la quantitat d'aqueixos 1000€ que li ha tocat a cada integrant del grup, i que comenten com s'han sentit i el que hagen parlat.

Pautes per a la reflexió.

Després, començarem una ronda de preguntes per a reflexionar sobre el seu contingut:

- Quina és la primera impressió a la vista d'aquestes dades? Us sembla just el repartiment dels diners que s'ha fet?
- Agafar la dada de l'ingrés dels països d'Índex de Desenvolupament Humà baix. Calculeu el que suposa per mes. És una quantitat adequada per a viure? Com seria viure amb aqueixa quantitat a l'any? A quines coses caldria renunciar?
- Feu el càlcul del que sale per mes per a la quantitat d'Espanya. Us sembla adequat aqueixos diners per a viure? Reflecteix realment la situació del nostre país? Disposen moltes persones d'aqueixa quantitat de diners tots els mesos?
- Es pot traure la mitjana mundial del *INB (15.745\$). Comparant-la amb la realitat del nostre país, el que ix al mes és una quantitat adequada per a viure?
- Mirant la segona taula de la distribució de la global de la riquesa global, què podem dir del repartiment de la riquesa mundial?
- Hi hauria altres maneres de repartir-ho? Busqueu la manera de fer-ho de forma més justa.
- A quant tocaria cada persona? Esteu tots contents amb el nou repartiment? Algú sent que ha perdut?
- Les dades de distribució de la riquesa de l'informe estan calculats per a la població adulta mundial. Això significa que moltes d'aqueixes persones tenen menors al seu càrrec, la qual cosa multiplica el nombre de persones a compartir. Quines conclusions podem traure d'aquestes dades?

Pensem en el repartiment original. Les persones que disposen de més diners poden estar contentes amb aqueix repartiment, però és injust respecte al que reben uns altres.

- Podríem dir que el benestar d'uns és a costa de la falta de benestar d'uns altres? Per què?
- Creieu que és necessari fer un repartiment més just de la riquesa en el món? Per què?

Pensant que Espanya està dins del grup A, que som part de la població mundial amb major quantitat de recursos,

- Estaríeu disposats a fer aqueix nou repartiment? Sou conscients del que significaria per al nostre "benestar" un repartiment més just de la riquesa en el món?
- Hem d'entendre que la cerca de la justícia pot significar desprendre's d'una part dels nostres "privilegis"?

Demaneu que expressen i escriure en la pissarra les conclusions que trauen d'aquesta reflexió. Això pot servir per a sintetitzar idees per a un clipmetratge.

DESIGUALTAT DE GÈNERE

Activitat de coneixement, anàlisi i reflexió del tema de la desigualtat a través de dades.

Pot ajudar a centrar el tema i com a reflexió inicial que permeti crear la base teòrica que ha d'acompanyar al guió d'un clipmetratge, i recolzar en la reflexió i denúncia de les conseqüències de la desigualtat en la vida de les persones.

Consideracions prèvies per al professorat

Les disparitats de gènere figuren entre les pràctiques de desigualtat més arrelades en tot el planeta. Atés que aquests desavantatges afecten la meitat de la població mundial, la desigualtat de gènere és un de els majors obstacles als quals s'enfronta el desenvolupament humà. En aquesta taula hi ha dades que, al costat dels de la taula 1 de la primera activitat, poden ajudar a reflexionar sobre aquesta desigualtat.

	Població amb almenys algun tipus d'educació secundària		Taxa de participació en la força de treball		Taxa de mortalitat materna	Parts atesos per personal sanitari especialitzat
*IDH	dones	homes	dones	homes		
Molt alt	87	88,7	52,1	69	15	98,9
Alt	68,9	74,5	53,9	75,6	56	97,7
Mitjà	39,5	58,7	32,3	78,9	198	78,1
Baix	17,8	30,3	58,2	73,1	557	56,5
Espanya	73,3	78,4	51,7	63,4	5	sense dada
	(% de 25 anys o més)		(% de 15 anys o més)		(morts per cada 100.000 nascuts vius)	%
Any dades	2010-18		2018			2013-18

Font: Informe del Desenvolupament Humà. *PUND 2019

Desenvolupament

Fer visibles i explicar a la classe els diferents conceptes que apareixen en la part superior de les columnes. Proponem fer operacions matemàtiques amb aquestes dades, que permeten la comparació i ajuden a reflexionar més fàcilment.

Pautes per a la reflexió.

Comentar amb la classe amb preguntes com aquestes:

- Quina és la primera impressió a la vista d'aquestes dades?

Mireu les dades d'educació:

- Què ens diuen aqueixes dades sobre l'accés a l'educació secundària? En quina mena de països es produeix major desigualtat? Es podria dir que per a les joves i les dones és fàcil estudiar en moltes parts del món?

Analitzar les dades de participació en la força de treball.

- Quina diferència percentual trobem entre homes i dones en els *cuatros grups de països? En quina mena de països es donen majors diferències? Què ens diu això?
- Què pensem en veure els índexs de mortalitat materna dels quatre grups de països? La comparació entre els diferents països, permet traure alguna conclusió? Quin?
- Comparar la mortalitat materna amb les dades de parts atesos per personal especialitzat; podem traure alguna conclusió?

- A la vista de les dades de salut, comentar la frase “La desigualtat és un factor de risc per a les dones”.

Demandar que expressen i escriure en la pissarra les conclusions que trauen d'aquesta reflexió. Això pot servir per a sintetitzar idees per a un clipmetratge.

BAULES CAP A la FAM

Activitat de coneixement, anàlisi i reflexió del tema de la desigualtat a través de dades.

Pot ajudar a centrar el tema i com a reflexió inicial que permeti crear la base teòrica que ha d'acompanyar al guió d'un clipmetratge, i recolzar en la reflexió i denúncia de les conseqüències de la desigualtat en la vida de les persones.

Consideracions prèvies per al professorat.

Si hi ha possibilitats, l'ideal seria fer aquest treball en forma de presentació en una pissarra digital o projectada, que pugui ser vista per tota la classe. En cas que això no pugui ser, es pot fer el treball com es considere, l'important és que siga prou visible perquè els grups puguin exposar-ho a la resta de la classe.

L'important d'aquesta activitat és que sorgisca un diàleg entre els diversos grups a l'hora de defensar les seues postures i argumentacions, i que aqueix diàleg ajude a aclarir el més possible, totes les interrelacions que empresonen a les persones en els diversos entorns de desigualtat i fam. Per això, tots els grups han d'estar oberts a la possibilitat de canviar el que han posat si els resulta convincent el que suggereix un altre grup.

Abans de començar

Imprimir les tres fulles de treball de cadascun dels grups perquè coneguen tots els elements que poden utilitzar en la seua cadena de fitxes.

Desenvolupament

Dividir a l'alumnat en tres grups. Entregar a cadascun d'ells una fulla de treball. Explicar l'activitat i respondre, en conjunt, a tots els dubtes que puguin sorgir:

“La fam és una de les pitjors conseqüències de la pobresa, i aquesta, al seu torn, està relacionat amb la desigualtat. Com en una cadena de fitxes de dominó posades en fila, en la qual quan s'espenta una, van caient a continuació totes les altres, la injustícia en el repartiment dels recursos dona lloc a tota una sèrie de conseqüències, la pitjor de les quals, al final, és la fam”.

Teniu en les fulles de treball, una sèrie de rectangles amb factors que afecten les persones, agrupats per colors, en tres components diferents, la salut (blava), l'educació (verd) i els ingressos (taronja). Cada grup enfoca l'activitat des d'un d'aquests components, encara que tots teniu els mateixos rectangles amb factors.

Heu de construir la cadena que porta des de la situació inicial que us ha tocat a l'esquerra (salut, educació o ingressos), fins a la fam a la dreta, passant per tota una sèrie de baules intermèdies. Ho fareu afegint tots els rectangles que considereu, independentment del color d'aquests, en la relació causa-efecte que us sembla més lògica.

Cadascun dels grups haurà d'emplenar la seua fulla segons el criteri raonat dels seus integrants, però heu de tindre clar que allò que poseu, ho haureu de justificar davant els altres grups, per la qual cosa és important que tot tinga un sentit”.

Al final, quan els tres grups hagen acabat el seu treball, per a posar-lo en comú, una persona de cadascun d'ells explicarà el treball, de manera que tots puguin entendre-ho i valorar-lo.

Posada en comú

Quan han acabat tots els grups, van posant en comú el treball, i els altres grups poden posar objeccions o apuntar el que consideren. D'això pot sorgir debat, però és important que al final, s'arribi a una explicació consensuada de la influència dels diferents factors en el desencadenament de la fam.

Fulla de treball
Grup Salut

Dificultats en l'accés
a aliments

Disminució
esperança de vida

Incidència de
malalties

Mala alimentació

Pitjor
desenvolupament
Infantil en els primers
anys

Pitjors hàbits
alimentaris i de salut
en la família

Alimentació menys
saludable

Poc interès per
l'educació dels fills,
especialment les
xiquetes

Progenitors
(especialment les
dones) poc formats

Pitjor educació de les
xiquetes

Baixos nivells
educatius

Major absentisme
escolar

Necessitat treball
infantil

Mala situació
socioeconòmica en la
família

Menys ingressos

Major absentisme
laboral

Pitjors treballs

Sobretot les xiquetes
treballen a casa

Poca productivitat en
el treball

**Desigualtat en l'accés a
la salut**

Fam

Fulla de treball
Grup Educació

Desigualtat en l'accés a l'educació

Dificultats en l'accés a aliments	Disminució esperança de vida	Incidència de malalties	Mala alimentació
Pitjor desenvolupament Infantil en els primers anys	Pitjors hàbits alimentaris i de salut en la família	Alimentació menys saludable	
Poc interès per l'educació dels fills, especialment les xiquetes	Progenitors (especialment les dones) poc formats	Pitjor educació de les xiquetes	
Baixos nivells educatius	Major absentisme escolar		
Necessitat treball infantil	Mala situació socioeconòmica en la família	Menys ingressos	Major absentisme laboral
Pitjors treballs	Sobretot les xiquetes treballen a casa	Poca productivitat en el treball	

Fam

Fulla de treball
Grup Ingressos

**Desigualtat en l'accés als
ingressos**

Dificultats en l'accés a aliments	Disminució esperança de vida	Incidència de malalties	Mala alimentació
Pitjor desenvolupament Infantil en els primers anys	Pitjors hàbits alimentaris i de salut en la família	Alimentació menys saludable	
Poc interés per l'educació dels fills, especialment les xiquetes	Progenitors (especialment les dones) poc formats	Pitjor educació de les xiquetes	
Baixos nivells educatius	Major absentisme escolar		Fam
Necessitat treball infantil	Mala situació socioeconòmica en la família	Menys ingressos	
Pitjors treballs	Sobretot les xiquetes treballen a casa	Poca productivitat en el treball	

COMUNICACIÓ

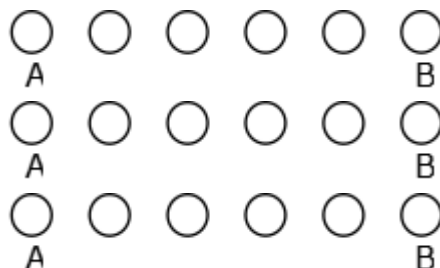
Dinàmica que posa en la situació dels quals pateixen les injustícies.

Valdria per a crear algun exemple que reflectisca aqueixes situacions en un clipmetratge.

Consideracions prèvies per al professorat

Demandar a cada grup que es col·loque segons l'esquema 1, tenint en compte que els del Grup 1 han d'estar darrere dels altres dos perquè aquests no els vegen, ja que cada grup compta amb unes pautes diferents a l'hora de transmetre el missatge i el Grup 1 té les més beneficioses.

Esquema 1

Encara que el text que entregarem és el mateix per a tots els grups, cadascun compta amb unes pautes diferents a l'hora de transmetre el missatge. En repartir les instruccions i explicar els dubtes, no pot fer-se enlaire per a tots. El mateix quan es demana a les persones que ocupen el lloc A i fet que isquen fora per a conèixer el missatge a transmetre, procurar que no es vegen entre elles, ja que, mentisques la del grup 3 ha de memoritzar-lo, les de l'1 i 2 poden quedar-se amb el missatge.

Cal imprimir les instruccions per als grups i tres còpies del missatge.

Desenvolupament

Dividir a la classe en tres grups, procurant que cadascun tinga un nombre similar d'alumnes/as. En cas que algun haja de ser major, que siga el grup 1.

Explicar les instruccions generals als grups:

“Aquesta és una activitat de comunicació, en la qual tots els grups heu de passar un missatge, des de la persona situada en el lloc A fins a la situada en el posat B, que prendrà nota del que li han passat, en el menor temps possible. La comunicació es fa en veu baixa, i no pot parlar més d'un component del grup alhora.

El text és igual per als tres grups, i es valorarà la fidelitat amb la qual heu transmés el missatge original.

Ningú pot parlar enlaire per a comentar coses referents a l'activitat. Qualsevol dubte me la comenteu a mi en veu baixa”.

A continuació, repartiu les fulles amb instruccions a cada grup per separat i expliqueu individualment el que necessiten. Quan tinguin clares les instruccions demaneu als que ocupen la primera posició (A) que isquen a part perquè lligen el missatge. Quan estiguen les tres persones preparades, tornen a la classe a transmetre el missatge als seus companys de fila.

Quan tots els grups han passat els seus missatges, les persones de l'última posició (B) lligen el text que han escrit en rebre el missatge, començant pel Grup 3 (el més desfavorit) i acabant pel Grup 1 (el més afavorit).

Pautes per a la reflexió.

Comentar amb la classe amb preguntes com aquestes:

- Quin ha sigut el grup que ha transmés el missatge més fidelment?
- Segons les regles, aqueix grup hauria de guanyar, no?
- Quines dificultats us heu trobat en cadascun dels grups? (Començar pel 3)

A continuació, demaneu a les persones que ocupaven el lloc Al fet que lligen les pautes del seu grup perquè siguin conegudes per la resta dels grups.

- Què us semblen aquestes diferències? Us sembla just que no tinguéreu tots els grups les mateixes condicions?
- Aqueixa situació s'ha reflectit en els resultats finals? És just competir amb unes regles iguals per a tots quan no es tenen les mateixes condicions? Per què?
- Creieu que els del grup 3 tenien alguna oportunitat de guanyar?
- Com definiríeu en una sola paraula les condicions dels grups en aquesta activitat?

ANNEX**Instruccions Grup 1:**

La persona que ocupa el lloc A se quedarà, dissimuladament, amb el paper del missatge. Perquè el missatge d'arriba fins a B, passeu-vos el paper directament d'uns/as a altres/as fins que arribi a la persona que ocupa el posat B.

INSTRUCCIONS Grup 2:

Perquè el missatge d'arriba fins a B, heu de transmetre la informació a cau d'orella d'uns/as a altres/as fins que arribi al final de la cadena.

La persona que ocupa el lloc A se quedarà, dissimuladament, amb el paper del missatge. En transmetre-ho a la primera persona, podrà mirar-ho si dubte d'alguna cosa, però l'altra persona no podrà veure-ho.

La resta de baules de la cadena, mentre escolteu la informació podeu demanar-li que torne a repetir el missatge quantes vegades necessiteu, però no una vegada que comenceu a transmetre-la vosaltres/as.

AL FINAL , la persona que ocupa el posat B apuntarà el missatge final que ha rebut.

INSTRUCCIONS Grup 3:

Perquè el missatge d'arriba fins a B. Heu de memoritzar la informació que se us passa. El missatge ha de ser transmés d'una sola vegada, no es pot repetir ni sol·licitar qualsevol tipus de pregunta ni aclariment, ni demanar que torne a repetir el missatge. Ho escolteu una vegada i ho memoritzeu.

AL FINAL , la persona que es trobe en el punt B, apuntarà en un paper el missatge final que ha rebut.

MISSATGE

Tots som diferents, però iguals. Ser diferents, remet al diferent i a la varietat, a la multiplicitat, i s'oposa a uniformitat. És una cosa que té a veure amb la naturalesa. Encara que tinguem trets naturals diferents, som persones que compartim igual dignitat. Aquestes diferències reafirmen la nostra humanitat en la nostra dignitat com a persones.

La desigualtat, no obstant això, és més aviat un concepte ètic-jurídic que remet a la diferència, la discriminació, al rebuig.

CONDICIONS INJUSTES

Activitat dinàmica per a posar en la situació dels quals pateixen les injustícies.

Valdria per a crear algun exemple que reflectisca aqueixes situacions en un clipmetratge.

Consideracions prèvies per al professorat

Aquesta activitat pot ser realitzada en una sessió de qualsevol assignatura, aprofitant un treball per grups. Especialment interessants serien Plàstica o Educació Física, en les quals, tal vegada, la tensió que podria generar la situació de partida no és tan elevada.

La idea és que les condicions de partida dels diferents grups per a fer aqueix treball siguem notòriament diferents i injustes. Per exemple:

- Un dels grups, té tota la informació o els mitjans per a realitzar-ho.
 - Dos grups tenen una quantitat menor de recursos o informació que l'anterior.
 - A l'últim grup, se li dona poca informació o mitjans per al seu treball.
- Lògicament, el treball a realitzar no és el més important i es podria detindre si és necessari.

Una altra opció seria fer aquesta activitat en el marc del Festival de Clipmetratges . Proposar la realització de clipmetratges en la classe, i una vegada preparat el tema, per a fer el guió o fins i tot per a un primer enregistrament del clipmetratge, els diferents grups partisquen en condicions molt diferents.

Durant la realització del treball poden passar diverses coses:

- **A** - Els grups es limiten a fer el seu treball amb els mitjans que se'ls ha facilitat.
- **B** - Els que tenen més mitjans, són conscients de la seua situació i espontàniament decideixen compartir. Se'ls deixa que ho facen i es prossegueix amb el treball.
- **C** - Es produeixen protestes per la situació. En aqueix moment es deté el treball i es deixa que els uns i els altres s'expressen, passant a la fase del de reflexió.

Desenvolupament

Dividir la classe en quatre grups. A cada grup se li entrega diferent quantitat de mitjans o informació per a fer el treball que s'haja proposat. No es comenta el que es dona a cada grup, encara que tampoc s'amaga.

S'adverteix als grups, que al final seran avaluats igual pel seu treball.

Pautes per a la reflexió.

Després de deixar que treballen durant un temps, es deté el treball dels grups i es passa a la reflexió amb preguntes com aquestes:

En el cas de la **situació A**, que no hagen sorgit protestes, s'explica la situació de desigualtat de la qual partien els diferents grups per a fer el treball.

- Com s'han sentit en conèixer les condicions del treball?
- Si els grups amb menys possibilitats han tret tot el partit possible dels materials que tenien o els ha condicionat la falta de materials per a fer el treball.
- Com s'han sentit els que menys tenien en veure el que tenien uns altres i per què no han protestat o fet alguna cosa sobre aquest tema.
- Què han sentit els que més tenien; si no han pensat a compartir amb uns altres.

En el cas de la **situació B**.

- Què va portar als que més tenien a compartir amb els altres.

- La valoració o sentiments de la resta davant aquesta actitud.
- Si creuen que en aqueixes circumstàncies es restableix d'alguna manera la justícia.

En el cas de la **situació C**.

- Comentar les diferents posicions que s'hagen donat, tant des de la protesta com en els acords als quals s'haja arribat.
- Si creuen que haver parat l'activitat davant la injustícia és el correcte.

Preguntes per a les tres situacions.

- La valoració que podem traure dels diferents comportaments.
- Si consideren necessari que els que menys tenen exigit als que més tenen.
- Si creuen que, d'haver seguit avant, és just que en aquestes circumstàncies tots els grups siguin avaluats per igual.
- Com és el nostre comportament en situacions similars en la vida quotidiana.

Demana que expressen i escriure en la pissarra les conclusions que trauen d'aquesta reflexió.

Això pot servir per a sintetitzar idees per a un clipmetratge.